

VI TRĪS JŪRU INICIATĪVAS SAMITA KOPĪGAIS PAZIŅOJUMS

1. Mēs, Trīs jūru iniciatīvas (TJI) 12 dalībvalstu – Austrijas Republikas, Bulgārijas Republikas, Horvātijas Republikas, Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Ungārijas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Polijas Republikas, Rumānijas, Slovākijas Republikas, Slovēnijas Republikas – prezidenti un augstākās amatpersonas, 2021. gada 8.–9. jūlijā esam pulcējušies Sofijā, lai piedalītos TJI Sofijas samitā un Biznesa forumā, kuru mērķis ir pārrunāt ar iniciatīvas realizāciju un nākotnes plāniem saistītos jautājumus.
2. Vēlreiz apliecinām pilnu atbalstu Trīs jūru iniciatīvai un atzinīgi vērtējam iepriekšējo samitu – Dubrovņikos (2016. g.), Varšavā (2017. g.), Bukarestē (2018. g.), Ļubļanā (2019. g.) un Tallinā (2020. g.) – laikā noteikto uzdevumu izpildi, kas ir ļāvusi izveidot stabilu pamatu tālākai reģionālajai sadarbībai un iniciatīvas paplašināšanai.
3. Izsakām pateicību mūsu stratēģiskajiem partneriem – Amerikas Savienotajām Valstīm, Vācijas Federatīvajai Republikai un Eiropas Komisijai – par stabilo un ilgstošo atbalstu. Mēs savus kopīgos plānus realizējam stingri ievērojot Eiropas Savienības (ES) stratēģisko programmu, ES Atveseļošanās un noturības mehānisma plānus un transatlantisko attiecību pamatprincipus.
4. Mums ir liels prieks sveikt šajā galotņu sanāsmē un Biznesa forumā augstākā līmeņa amatpersonas no Amerikas Savienotajām Valstīm, Vācijas Federatīvās Republikas un Eiropas Komisijas, kā arī īpašo viesi – Grieķijas Republikas prezidenti.
5. Vēlreiz atgādinām, ka mūsu starpā pastāv vienošanās attiecībā uz Triju jūru iniciatīvas darbības pamatprincipiem – tajā piedalās ES dalībvalstis, kam ir kopīgas ilgtermiņa intereses, kas ir gatavas uzklaut uzņēmēju ierosinājumus, kā arī aktīvi strādāt pie precīzākiem un sasniedzamākiem reģiona modernizācijas plāniem.¹
6. Mēs esam gatavi kopīgiem spēkiem pierādīt, ka Triju jūru iniciatīva ir veiksmīgs sadarbības mehānisms, kas ļauj uzlabot visu veidu transporta, enerģētikas un digitālo sistēmu savienojumus, īpašu uzmanību pievēršot Centrālās un Austrumeiropas ziemeļu–dienvidu virzienam, tādējādi panākot pārējai ES raksturīgo attīstības un kohēzijas līmeni.
7. Ņemot vērā pandēmijas ietekmi uz Eiropu, nelokāmi uzskatām, ka saskaņota rīcība Trīs jūru iniciatīvas ietvaros ļaus paplašināt jomu loku, kurā mūsu valstis varētu sadarboties aktīvāk, lai tādējādi ļautu savām tautsaimniecībām atjaunoties un pilnveidot starpvalstu infrastruktūru.
8. Iniciatīvas uzdevumi tieši izriet no mērķiem, kas uzstādīti Parīzes klimata nolīgumā, Eiropas Zaļajā kursā un Eiropas Transporta tīkla programmā. Iniciatīva ir vērsta uz labāku pārvaldību, pāreju uz videi nekaitīgāku tautsaimniecības modeli, kā arī uz tehnoloģijām balstītu un ilgtspējīgu izaugsmi, kas nodrošina pilnvērtīgāku Eiropas vienotā tirgus funkcionēšanu.
9. Vēlamies uzsvērt, ka mūsu galvenais uzdevums ir stabilāka energoapgāde un reģiona valstīm pieejamo energoresursu piegādes maršrutu un avotu dažādošana, kā arī godīga pāreja uz klimatom

¹ 2. Trīs jūru iniciatīvas samita kopējais paziņojums (Varšava, Polija)

neitrālu enerģētikas nozari. Tādēļ mēs esam gatavi, izmantojot Trīs jūru reģionā pieejamos atjaunojamus energoresursus, attīstīt ūdeņraža tehnoloģiju izstrādi.

10. Esam pārliecināti, ka, kopīgi veidojot jaunus kontaktus zinātnē, izglītībā, tehnoloģiju un inovāciju jomās, mēs varēsim nodrošināt stabilāku Trīs jūru reģiona attīstību nākotnē. Tādēļ mēs skaidri apzināmies, ka ir nepieciešams visos līmeņos veidot ilgtspējīgas attīstības bāzi, kuras pamatā būtu aktīvi koordinēti kontakttīkli, kas garantētu vienotu principu un prioritāšu ievērošanu ar mērķi vairot konkrētās Trīs jūru iniciatīvas dalībvalsts un visa reģiona zinātniski pētniecisko potenciālu.

11. Esam gatavi strādāt pie tālākas reģionālās transporta sistēmas pilnveides – izbūvēt jaunus starpvalstu un starpreģionālos objektus, realizējot šādus projektus saskaņā ar brīvā tirgus principiem, demokrātiskajām vērtībām un maksimāli atklāti, kā arī no finansiālā, vides, sabiedrības ilgtspējas viedokļa starptautiskajiem tiesību aktiem, standartiem un noteikumiem atbilstošā veidā.²

12. Esam gatavi turpināt veidot reģionālos tīklus ar inovatīvu un drošu digitālo platformu palīdzību, kā to paredz viedo savienojumu (*Smart Connectivity*) stratēģija.

13. Mēs apzināmies: lai līdz 2030. gadam īstenotu kaut vai 50 % no plāniem attiecībā uz trūkstošo savienojumu izbūvi ES ziemeļu–dienvidu virzienā, reģionālo infrastruktūras savienojumu celtniecībā ik gadu būs jāiegulda 3–8 % no IKP³. Iniciatīvas ietvaros ir izveidots saraksts ar svarīgākajiem stratēģiskajiem starpsavienojumiem, kas prasa vislielākās investīcijas un sniedz atdevi visam reģionam.

14. Uzskatām, ka Trīs jūru iniciatīvas Investīciju fondam ir lielas iespējas kļūt par svarīgu līdzfinansējuma avotu, no kura līdzekļiem reģionā tiek izbūvēti trūkstošie starpsavienojumi, tādēļ arī turpmāk aicināsim piešķirt Investīciju fondam lielākus ieguldāmos līdzekļus, lai veicinātu valsts un privātā sektora partnerattiecības. Mēs atbalstām Investīciju fonda līdzekļu piešķiršanu pirmajiem trim apstiprinātajiem projektiem un ceram, ka drīz tiks piešķirti līdzekļi arī citiem projektiem.

15. Apzinoties, ka Trīs jūru iniciatīvas pamatā ir vēlme realizēt infrastruktūras projektus, un šāda infrastruktūra ir nepieciešama, lai sasniegtu kopējos mērķus, esam gatavi atbalstīt sadarbību pie konkrētiem projektiem, kas, balstoties uz ekonomiskās atdeves un līdzsvarotas visa reģiona attīstības analīzes, paredz starp valstīm izbūvēt trūkstošos savienojumus.

16. Ar prieku paziņojam, ka TJI Investīciju fondu finansiāli atbalstīt ir piekritušas jau deviņas iniciatīvas dalībvalstis⁴.

17. Esam pateicīgi ASV jaunajai vadībai par lēmumu arī turpmāk aktīvi līdzdarboties Trīs jūru iniciatīvā, kā arī realizēt tālejošos mērķus attiecībā uz infrastruktūras starpsavienojumu izveidi Centrālās un Austrumeiropas reģionā un transatlantisko sadarbību. Tāpat esam iepriecināti arī par ASV

² Tallinas samita kopīgais paziņojums, 19.10.2020., 4. rindkopa

³ Starptautiskā Valūtas fonda aprēķini

⁴ <https://3siif.eu/news/croatia-and-lithuania-join-the-3siif-additional-commitments-to-the-fund>

Starptautiskās attīstības finansēšanas korporācijas gatavību izstrādāt tādu investīciju novirzīšanas modeli, kas ļautu tai piedalīties Investīciju fonda darbībā.

18. Ir novērojama aktīva Eiropas un citu valstu kredītiestāžu interese un iesaiste Trīs jūru iniciatīvas aktivitāšu realizēšanā, tādēļ aicinām kredītiestādes kļūt par Investīciju fonda ieguldītājiem.

19. Mēs esam gatavi sadarboties arī ar citām reģionālajām un starptautiskajām organizācijām, kas iestājas par tām pašām demokrātiskajām vērtībām un orientē darbu uz Eiropas un transatlantisko partnerattiecību mērķiem un kopīgajām interesēm. Tāpat, ja visas TJI dalībvalstis to atbalstīs, esam gatavi iniciatīvā iesaistīt arī citas valstis, kas ir ieinteresētas reģionam svarīgāko projektu īstenošanā, kā to paredz Trīs jūru iniciatīva.

20. Uzskatām, ka pēc 4. TJI samita Slovēnijā izveidotais interaktīvais Trīs jūru projektu realizācijas pārskats regulāri sniedz aktuālu informāciju par projektiem. Tas ir vienkāršs veids, kā novērtēt TJI projektu realizācijas gaitu dažādos periodos un novērot nepārtraukti pieaugošo TJI prioritāro projektu skaitu, kas 2021. gadā sasniedza jau 90, kā arī sekot līdzi apstiprināto projektu pakāpeniskai pabeigšanai.

21. Mēs ar īpašām cerībām skatāmies uz 3. Biznesa forumu, kas šogad tiek organizēts Sofijā. Uzskatām, ka šāds forums ir laba iespēja ieinteresētajām valsts iestādēm, attīstības bankām un uzņēmēju organizācijām tikties, veidot kontaktus un diskutēt par jauniem investīciju plāniem.

22. Mēs apzināmies, cik svarīga prioritāro starpsavienojumu projektu realizācijā ir attiecīgo valstu iestāžu sadarbība praktisko jautājumu risināšanā, un aicinām iestādes sadarboties aktīvāk, kā arī atbalstām 2019. gadā Polijā, 2020. gadā Igaunijā un 2021. gadā Bulgārijā organizētās TJI ministru sanāksmes.

23. Mums nenoliedzami jāturpina darbs pie starpparlamentu, pašvaldību, tirdzniecības kameru un citu uzņēmēju organizāciju, mazo un vidējo uzņēmumu, tehnoloģiju parku, jaunuzņēmumu un finanšu tehnoloģiju uzņēmumu, digitālās informācijas centru un zaļo rūpniecisko parku kontaktu un savienojumu veidošanas, kas ļautu mums vairāk pietuvoties Trīs jūru iniciatīvas mērķiem.

24. Atzīstam, ka nepieciešams turpināt padziļinātu, aktīvu un daudzpusīgu diskusiju par to, kā stratēģiski virzīt Trīs jūru iniciatīvu uz ES un transatlantisko partnerattiecību ietvaros izstrādāto politisko dokumentu, kas paredz TJI starpsavienojumu projektu atbalstīšanu, saskaņotāku izpildi. Uzskatām, ka tālākajam darbam jānotiek pārstāvniecību vadītāju līmenī, piedaloties valstij, kas attiecīgajā brīdī koordinē iniciatīvas darbu, kā arī vēlama būtu valstu atbildīgo pārstāvju iesaiste. Sagaidām, ka ziņojums par sarunu rezultātiem tiks nolasīts nākamajā Trīs jūru iniciatīvas galotņu sanāksmē.

25. Atbalstām arī piedāvāto divu secīgi TJI darbu koordinējošo valstu kopīga darba plāna izstrādi. Sadarbībai paplašinoties, esam gatavi atgriezties pie konkrētākas diskusijas par šādiem vienotajiem darba plāniem, lai tādējādi atvieglotu koordinējošās valsts pienākumu veikšanu. Esam vienprātis: lai izveidotu šādu darba modeli, jāsāk ar plašāku informācijas apkopojumu par to, kādi iniciatīvas

ietvaros noteiktie mērķi ir sasniegti, kādi mērķi vēl ir jāsasniedz un kāda praktiskā informācija jāiegūst. Ir nepieciešams arī rīcības plāns un pasākumu grafiks.

26. Esam iepriecināti par Latvijas gatavību rīkot nākamo Trīs jūru iniciatīvas samitu un Biznesa forumu 2022. gadā.